

Document del Consell Plenari (aprovat el 21 de gener de 1997)

L'STEI DAVANT LA TRANSFERÈNCIA D'ENSENYAMENT A LA CAIB

L'STEI, com a sindicat de classe i nacional de les Illes Balears, sempre ha estat en una posició capdavantera en la lluita per l'assumpció de les competències educatives, donat que les considerem una peça clau per millorar la gestió i aproximar-la a la comunitat educativa, com també per garantir el manteniment de la nostra identitat cultural i nacional.

A la vista de la propera transferència de les competències d'Educació a la CAIB des de l'STEI volem fer una sèrie de reflexions sobre l'actual marc legal i sobre què s'hauria de fer i com des de la Conselleria d'Educació i Cultura perquè la transferència impliqués alguna cosa més que un simple canvi de titularitat.

MARC LEGAL

Pel que fa al marc legal vigent cal recordar que la reforma de l'Estatut d'Autonomia, consensuada entre les forces polítiques signants del Pacte Autòmic (PP i PSOE), va posar les bases per a la transferència de competències a les Comunitats Autònomes que accediren a l'autonomia per la via de l'article 143 de la Constitució. Es transferirien una trentena de competències, entre les quals hi figura la d'educació. A hores d'ara l'Administració Central i l'Autònoma han iniciat negociacions per a la transferència de l'Educació, la qual es pre-

veu que culmini el mes de gener del 1998.

La plasmació normativa de la transferència educativa es reflecteix a l'art. 15 de la reforma de l'Estatut d'Autonomia (BOE 25-III-94), que l'adequa al Pacte Autòmic:

"Artículo 15"

1.- Corresponde a la Comunidad Autónoma la competencia de desarrollo legislativo y ejecución de la enseñanza en toda su extensión, niveles y grados, modalidades y especialidades, de acuerdo con lo dispuesto en el artículo 27 de la Constitución y leyes orgánicas que conforme al apartado 1 del artículo 81 de la misma lo desarrollen y sin perjuicio de las facultades que atribuye al Estado el número 30 del apartado 1 del artículo 149 y de la alta inspección para su cumplimiento y garantía.

2.- Para garantizar una prestación homogénea y eficaz del servicio público de la educación que permita corregir las desigualdades y desequilibrios que puedan producirse, la Comunidad Autónoma facilitará a la Administración del Estado la información que éste le solicite sobre el funcionamiento del sistema educativo en sus aspectos cualitativos y cuantitativos y colaborará con la Administración del Estado en las actuaciones de seguimiento y evaluación del sistema educativo nacional".

Anys després de l'aprovació de l'Estatut, la Comunitat Autònoma de les Illes

Balears, única comunitat amb una llengua diferenciada que segueix sense competències educatives, gaudirà -és un dir- d'unes competències cedides, vigilades i controlades; unes competències molt per davall del sostre competencial previst al darrer projecte de reforma de l'Estatut, aprovat pel Parlament de les Illes Balears, que fou rebutjat pel parlament espanyol amb els vots del PP i del PSOE perquè anava més enllà del Pacte Autòmic.

Emplaçam els partits polítics de les Illes Balears a tirar endavant una reforma estatutària consensuada que eixampli el sostre competencial per tal d'assolir l'equiparació amb les comunitats històriques, especialment en matèria educativa.

LA NECESSÀRIA ACTUACIÓ DE LA CONSELLERIA

La Conselleria ha de definir el model educatiu que es vol aplicar a les Balears, model que no hauria de quedar reduït a una declaració de bones intencions sinó que s'hauria de traduir en unes línies bàsiques d'actuació. Cal que la gestió de l'ensenyament no es faci només en el dia a dia sinó que és imprescindible una adequada planificació a llarg termini. Òbviament aquesta planificació exigeix comptar amb dos elements: diagnosi prèvia de la realitat de partida i selecció de les prioritats sobre les quals es vol treballar.

LA DIAGNOSI PRÈVIA: ON SOM

En primer lloc cal determinar quins han d'esser els encarregats de dur-la a terme. Al nostre parer aquesta tasca correspon iniciar-la als TÈCNICS. Caldrà també definir com dur-la a terme i, entre d'altres coses, seleccionar els indicadors que s'hauran de tenir en compte.

Un cop obtinguts els resultats d'aquesta diagnosi caldrà saber qui els ha d'analitzar. Només els polítics? Nosaltres considerem que aquesta feina correspon als representants de tots els col·lectius afectats, és a dir, de tota la comunitat educativa.

A partir d'aquestes dades podrà començar a treballar la Comissió Mixta de Transferències, de la qual han de formar part no tan sols els representants del MEC i de la Conselleria sinó també els dels col·lectius afectats. És important concretar el calendari de treball de la Comissió, com també del procés de les transferències.

Aquesta anàlisi inicial és important, a més de per dissenyar la política educativa futura, per fixar les necessitats i per tant la dotació econòmica de la transferència. La nostra autonomia pateix, en el sector públic, un dèficit de plantilla i necessita la construcció de nous centres escolars. La relació professor/alumnat és de 1/23'9 quan la mitjana del territori MEC és de 1/21'3.

FIXACIÓ D'UNA POLÍTICA EDUCATIVA: ON VOLEM ESTAR

A partir del coneixement de la realitat s'han de fixar els objectius a assolir, que després determinaran les línies d'intervenció concretes. La Conselleria ha de plasmar aquesta tria de prioritats en un projecte educatiu on, entre d'altres, ha d'explicitar com pensa desenvolupar els següents principis:

- l'educació com a dret per a tothom.
- l'educació com una responsabilitat solidària i no discriminatòria.
- cooperació.
- ensenyament de qualitat i adaptat a les necessitats del seu entorn.
- model d'escola arrelada al país i que serveixi d'eina per al manteniment de la identitat lingüística i cultural.

Cal fer-ne un desenvolupament aplicable a les Illes Balears a partir de la realitat present.

Per la nostra banda pensam que el disseny d'un model educatiu propi per a les Balears ha de contemplar dos principis organitzatius bàsics:

A) DESCENTRALITZACIÓ. Cal que l'Administració autonòmica tingui en compte la nostra realitat insular i que s'organitzi de forma descentralitzada, acostant els seus serveis als administrats.

B) PARTICIPACIÓ. S'han de fixar els mecanismes de participació dels diferents agents en la presa de decisions (Consell Escolar autonòmic, Consells Escolars insulars i municipals, Mesa Sectorial...)

POLÍTICA ACTIVA PER A LA CONSECUCIÓ DE LA TRANSFERÈNCIA EDUCATIVA

L'STEI reclama que la transferència educativa es faci amb la participació i, quan calgui, la negociació de les forces representatives de la comunitat educativa. L'STEI té la predisposició i la disponibilitat de donar suport a un procés de negociació participatiu, que reclami un correcte finançament, per fer front al repte d'un ensenyament de qualitat que es mereixen l'alumnat i els ciutadans i les ciutadanes del nostre país.

Està previst comptar amb aquesta competència l'1 de gener de 1998. Pràcticament estam a 6 mesos reals, ara bé, tenim l'amarga experiència de la transferència universitària, on hi va haver un ball de xifres i una successió d'endarreriments. Tot confiant que en aquesta ocasió es compleixi el calendari oficial, l'STEI insta la Conselleria d'Educació i el MEC a endegar totes les gestions, mesures i actuacions que ho permetin.

LÍNIES D'ACTUACIÓ

Per quan ja es disposi de les competències, cal que la Conselleria defineixi els objectius a partir dels quals s'hauran de concretar les línies d'actuació: definir, en primer lloc, com s'organitzarà i com funcionarà l'administració educativa un cop transferida.

És evident que l'actual Direcció Provincial té un escàs, encara que valuós, equip humà i que està mancada de mitjans materials, per la qual cosa el seu funcionament és, de vegades, deficient. Cal, per tant, reestructurar-la i millorar-ne el funcionament tenint molt en compte la diagnosi prèvia i dedicant especial atenció a la formació del personal (d'acord amb els objectius i amb l'estructura organitzativa que s'hagi marcat) per tal d'assolir una gestió més eficaç.

Per la nostra banda pensam que l'Administració Educativa s'ha d'adaptar al fet insular i comarcal, si és possible, de la nostra Comunitat Autònoma mitjançant la descentralització de tots aquells serveis que funcionen més eficientment si s'acosten al seu lloc d'aplicació. Caldrà, per tant, defi-

nir la seva organització territorial, el paper dels Consells Insulars, la zonificació que es preveu per a cada illa, la possibilitat de crear oficines administratives, aquelles funcions aptes per esser descentralitzades...

Hi ha altres línies importants d'actuació que ens limitam a enunciar:

A.- Desenvolupar un currículum propi, adaptat als nostres trets culturals específics i a les necessitats de la nostra societat, que afecti tots els nivells educatius, fins i tot l'universitari.

B.- Definir el model de gestió dels centres sostinguts amb fons públics.

C.- Establir una xarxa de centres que ha de preveure tant la implantació de l'educació infantil com de la secundària obligatòria, definint solucions per a les poblacions petites.

D.- Formar tots els recursos humans, tant el professorat com el personal administratiu. S'ha de decidir què es pensa fer amb els Centres de Professors i Recursos, amb el CAP, amb el reciclatge en llengua catalana...

E.- Preveure l'avaluació democràtica

del funcionament de tot el sistema educatiu.

F.- Establir un marc de col·laboració amb les Conselleries d'Educació de Catalunya i del País Valencià, tant per a temes culturals i lingüístics com per intercanviar experiències en la gestió de les competències educatives.

G.- Planificar la FP, adaptant-la a les necessitats del nostre mercat laboral i a la demanda de l'alumnat.

H.- Política de personal: cal que la Conselleria expliqui com pensa garantir l'estabilitat del professorat interí, si procedirà a l'equiparació retributiva del treballadors i treballadores de l'ensenyament, tant públic com privat, amb els de funcionaris de la C.A., etc.

I.- Polítiques actives que garanteixin la qualitat del nostre sistema educatiu.

Des de l'STEI demanam que la Conselleria faci pública la concreció de tots aquests punts i l'elaboració de les necessàries propostes que donin resposta a totes les qüestions que hem anat plantejant. Creim que aquesta tasca planificadora és impres-

cindible perquè la transferència es faci en condicions i serveixi per millorar el sistema educatiu.

Igualment ens preocupa la política pressupostària restrictiva en matèria d'educació: retalls en el pressupost del 96 (que ja venia prorrogat del 95) i un pressupost per al 97 amb un creixement per sota de la inflació, un pressupost que posa en perill l'aplicació en condicions de qualitat de la reforma educativa. Totes aquestes mancances pressupostàries fan que el procés de transferències a l'àmbit del "territori MEC" es dugui a terme dins un marc desfavorable tant a l'hora de quantificar els serveis com a l'hora de fer front als dèficits territorials que es puguin detectar.

L'STEI reclama tant al govern central com a l'autonòmic l'acceleració de les negociacions, la participació real dels diversos col·lectius implicats i l'adquisició dels compromisos financers adequats per a la correcta dotació econòmica d'aquest traspass competencial. □

10 PROPOSTES DE L'STEI PER A L'ASSUMPCIÓ DE COMPETÈNCIES

1- Participació de la Comunitat Escolar, i de les seves organitzacions representatives (**sindicats**, associacions de pares i mares i d'estudiants) en el **procés de negociació i planificació** de l'assumpció progressiva de les **competències educatives**.

2- **Reclamam** de l'Administració Central una major dotació de recursos materials i humans a la Direcció Provincial durant aquest període transitori.

3- **Descentralització administrativa per illes**, tant de la Direcció Provincial com de la futura Conselleria d'Educació.

4- Creació d'una Conselleria exclusivament d'Educació, per la complexitat que comportarà anar assumint les competències educatives.

5- Obrir la negociació autonòmica per a l'equiparació retributiva dels treballadors i treballadores de l'ensenyament amb els funcionaris de la Comunitat Autònoma.

6- **Constitució de la Mesa Sectorial d'Educació de la Comunitat Autònoma**, per negociar la política de personal i

els aspectes de la política educativa que influeixen sobre les condicions laborals.

7- Negociació i constitució del **Consell Escolar** de la Comunitat Autònoma i dels Consells Escolars insulars i municipals.

8- Disseny d'una política educativa autònoma per part de la Conselleria, que s'adapti als nostres trets específics, culturals i lingüístics: formació del professorat, normalització lingüística als centres, disseny curricular, planificació de l'oferta educativa complementària i oferta educativa adaptada a la nostra realitat socio-cultural.

9- **Finançament addicional de l'Educació de les Illes**: per a la millora de la qualitat del sistema educatiu, l'impuls de la normalització lingüística i la millora de les condicions laborals i salarials dels treballadors i treballadores de les Illes.

10- **Plans de reciclatge** en Llengua Catalana dins l'horari de permanència al centre, catalogació de places en català i decret de mínims per a l'ensenyament en llengua catalana, per tal d'aconseguir la plena normalització lingüística i cultural dels centres.